

Informacja o oferowanych usługach. Komentarz do znowelizowanego KEL: art. 71.

Komisja Etyki Lekarskiej Naczelnej Rady Lekarskiej przygotowała komentarz dotyczący etycznych zasad udzielania przez lekarzy informacji o oferowanych usługach.

ART. 71.

1. *Lekarz tworzy swoją zawodową opinię na podstawie wyników swojej pracy.*
2. *Lekarz jest uprawniony do posługiwania się informacją o oferowanych usługach*
   z zastrzeżeniem, że taka informacja będzie zgodna z zasadami etyki lekarskiej.
3. *Informacja o oferowanych usługach oznacza każdą formę przekazu mającą na celu upowszechnianie wizerunku lekarza lub usług związanych z wykonywaniem zawodu lekarza.*
4. *Lekarz jest odpowiedzialny za informację o oferowanych usługach opublikowaną przez osoby trzecie w jego imieniu lub na jego rzecz.*
5. *Niedopuszczalne jest wykorzystywanie autorytetu lekarza do promowania usług niezwiązanych z wykonywaniem zawodu lekarza.*

Komentarz:

Art. 63 KEL sprzed ostatniej nowelizacji głosił, że lekarz tworzy swoją zawodową opinię jedynie na podstawie wyników swojej pracy, dlatego wszelkie reklamowanie się jest zabronione i że lekarz nie powinien wyrażać zgody na używanie swego nazwiska i wizerunku dla celów komercyjnych.
Artykuł 63 wymagał m.in. dostosowania do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/958 z dnia 28 czerwca 2018 r. w sprawie analizy proporcjonalności przed przyjęciem nowych regulacji dotyczących zawodów regulowanych. Zawód lekarza i lekarza dentysty jest w świetle prawa unijnego zawodem regulowanym, gdyż lekarze muszą posiadać specjalne kwalifikacje, które zapewniają wysoką jakość świadczonych usług. Dyrektywa 2018/958 została implementowana w prawie polskim zmianą ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej. Rozdział 6a. ustawy określa

zasady procedowania aktu prawnego i normatywnego zawierającego przynajmniej jeden przepis regulacyjny, np. odnoszący się do reklamy. Przepisy te mają zastosowanie także do uchwał samorządów zawodowych, ponieważ mają one wpływ na warunki wykonywania zawodu regulowanego.
Dyrektywa 2000/31/WE o handlu elektronicznym w art. 8 ust. 1 (zawody regulowane) mówi, że Państwa Członkowskie zapewniają, aby używanie informacji handlowych (commercial information), tj. informacji o oferowanych produktach lub usługach (zob. niżej), które są częścią lub stanowią usługę społeczeństwa informacyjnego świadczoną przez przedstawiciela zawodu regulowanego, było dozwolone pod warunkiem zgodności z zasadami wykonywania zawodu, dotyczącymi w szczególności:

- niezależności,
- godności i prestiżu zawodu,
- tajemnicy zawodowej,
- rzetelności wobec klientów i innych przedstawicieli zawodu.

Komisja Europejska we wskazówkach dotyczących implementacji dyrektywy 2000/31/WE uznała za niedozwolone określenie zamkniętego katalogu treści, które mogą być zawarte
w informacjach handlowych. Nie można zatem zakazać stosowania informacji handlowej
w wyżej wskazanym rozumieniu. Należy natomiast sformułować kryteria zapobiegające nadmiernej komercjalizacji przekazywanych przez lekarza informacji tak, by lekarz mógł dochować wierności nakazom etycznym swojego zawodu. Stąd też zawarte w art. 71 ust. 2 KEL postanowienie, że „taka informacja będzie zgodna z zasadami etyki lekarskiej”.
Informacja handlowa to w regulacjach prawa unijnego każda informacja przeznaczona do promowania, bezpośrednio lub pośrednio, towarów, usług lub wizerunku przedsiębiorstwa, organizacji lub osoby prowadzącej działalność handlową, gospodarczą, rzemieślniczą lub wykonującą zawód regulowany. W art. 71 ust. 3 KEL informacja ta została określona jako informacja o oferowanych usługach.
Należy pamiętać, że intensywne używanie reklamy lub wybór agresywnych przekazów reklamowych, względnie mogących wprowadzić pacjentów w błąd co do oferowanych świadczeń diagnostycznych lub terapeutycznych, mogą szkodzić ochronie zdrowia i naruszać godność zawodu lekarza poprzez pogorszenie wizerunku zawodu lekarza, zmianę relacji między lekarzami a ich pacjentami lub poprzez wspieranie wykonywania nieodpowiednich lub nieuzasadnionych terapii.
Lekarz odpowiada za informację o oferowanych usługach opublikowaną przez osoby trzecie
w jego imieniu lub na jego rzecz. Informacja publikowana „w jego imieniu” to informacja publikowana z upoważnienia czy w zastępstwie lekarza; informacja publikowana „na jego rzecz” to informacja publikowana na podstawie zobowiązania kogoś innego do świadczenia usługi polegającej na publikacji informacji. Powyższe sformułowania, które znajdują się w art. 71 ust. 4 KEL wskazują na odpowiedzialność lekarza za świadomy udział w tworzeniu informacji handlowej. Oznacza to m.in., że lekarz w miejscu pracy powinien dbać o rzetelność informacji na jego temat publikowanych przez pracodawcę.
Postanowienie art. 71 ust. 5 KEL ma na celu przeciwdziałanie obserwowanym w przestrzeni medialnej przypadkom, w których lekarze z wykorzystaniem swojego autorytetu i powołując się na wykonywany zawód, promują usługi lub produkty niezwiązane z wykonywaniem zawodu lekarza.